

Vergaderjaar 2019–2020

35 450 IX

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2020 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Ontvangen 29 april 2020

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);
2. de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting voorzien (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,

W.B. Hoekstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de begroting 2020 van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA).

Hoofdstuk 2 gaat allereerst in op de inspanningen van het ministerie van Financiën die erop gericht zijn de Belastingdienst op orde te krijgen en de budgettaire gevolgen daarvan die in de voorliggende eerste suppletoire begroting worden verwerkt. Vervolgens zijn de overzichten met de belangrijkste mutaties opgenomen in paragraaf 2.1 (voor artikel 1 t/m 10 van IXB) en in paragraaf 2.2 (voor artikel 11 en 12 van IXA). In paragraaf 2.3 zijn de COVID-19 gerelateerde uitgaven opgenomen voor artikel 1 t/m 10 van IXB en voor artikel 11 en 12 van IXA.

Hoofdstuk 3 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Na de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt een toelichting op de cijfers uit de kolom «mutaties 1e suppletoire begroting» gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. Hierdoor kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutatie op het artikel.

Ondergrenzen conform RBV		
Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Beleidsmatige mutaties zijn het gevolg van nieuw beleid waar een beslissing aan ten grondslag ligt. Technische mutaties zijn het gevolg van bestaand beleid (bijvoorbeeld overboekingen en ramingsbijstellingen).

2 Belangrijkste mutaties van de begrotingsstaten IXB en IXA

De Belastingdienst is samen met andere uitvoeringsorganisaties een belangrijk gezicht van de overheid voor burgers en bedrijven. Door opgestapelde ambities, lastige uitvoerbaarheid van complexe wetgeving, verouderde en weerbarstige ICT-systemen en toenames in aantallen burgers en bedrijven staat de Belastingdienst onder druk. Hierbij is door de ontwikkelingen rond de kinderopvangtoeslag het vertrouwen in de dienst geschaad. Er is dan ook veel werk te verzetten bij de Belastingdienst, zodat de dienstverlening aan burgers en bedrijven weer op een passend niveau kan worden gebracht (zie de Kamerbrief «Aanpak problemen Belastingdienst, Douane en Toeslagen» van 27 februari¹).

Daarom heeft het kabinet besloten om de onderdelen Douane en Toeslagen te ontvlechten van de Belastingdienst en twee staatssecretarissen aan te stellen om de besturing van de Belastingdienst te versterken (zie de Kamerbrief «Versterking besturing Belastingdienst» van 11 januari²). We willen een Belastingdienst die betrouwbaar, benaderbaar en behulpzaam is. De Belastingdienst moet daarom vertrouwen herwinnen en schade herstellen, de dienstverlening naar het hogere gewenste niveau brengen, de capaciteit in lijn brengen met het gevraagde werk en de ICT-systemen vernieuwen. Hiernaast moeten nieuwe incidenten zoveel mogelijk worden voorkomen door de management- en stuurinformatie op orde te brengen. De nabije toekomst van de Belastingdienst zal derhalve in het teken staan van 'herstellen, verbeteren en borgen stabiliteit'.

Het weer op orde krijgen van de Belastingdienst, heeft budgettaire consequenties, die op te splitsen zijn in de volgende onderdelen:

Belastingdienst op orde (bedragen x € mln.)								
Nr.	Onderwerp	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Struc.
A	Toeslagen (compensatie ouders en uitvoeringskosten)	235	175	90	–	–	–	
	<i>waarvan compensatie ouders</i>	<i>200</i>	<i>120</i>	<i>70</i>				
	<i>waarvan uitvoeringskosten</i>	<i>35</i>	<i>55</i>	<i>20</i>				
B1	Herstellen Toeslagen	80	131	149	140	131	130	130
B2	Verbeteren dienstverlening Belastingdienst	61	79	75	78	68	62	62
B3	Borging stabiliteit cruciale processen Belastingdienst	111	240	227	233	217	182	182

A. Compensatie ouders:

Zoals aangegeven in de 'Kabinetsreactie op het eindrapport van de Advies commissie Uitvoering Toeslagen, het rapport van de ADR en het Zwartboek³' van 13 maart, worden middelen beschikbaar gesteld om de gevolgen van een onredelijk hard toeslagenstelsel zo veel mogelijk te repareren. Dit betreft cumulatief over de jaren 2020, 2021 en 2022 € 390 mln. voor compensatie aan ouders en cumulatief € 110 mln. voor de uitvoeringskosten ervan door Toeslagen.

B. Belastingdienst op orde:

¹ Kamerstukken II 2019-2020, 31 066, nr. 603

² Kamerstukken II 2019-2020, 31 066, nr. 588

³ Kamerstukken II 2019-2020, 31 066, nr. 613

Dit betreft drie actielijnen voor het herstellen, verbeteren en borgen om de Belastingdienst op orde te krijgen.

1. Herstellen toeslagen – herstellen wat fout ging, zorgen dat dat in de toekomst niet meer kan gebeuren en alternatieven voorbereiden. Betreft een herziening van de uitvoeringsprocessen voor Toeslagen, waarbij bereikbaarheid, behulpzaamheid en betrouwbaarheid de nieuwe norm worden. Daarnaast zijn de kosten voor de ontvlechting van de Belastingdienst hierin opgenomen.

2. Verbeteren dienstverlening – burgers en bedrijven moeten op de dienstverlening van de Belastingdienst kunnen vertrouwen. Dit betreft een impuls voor de bereikbaarheid en klantgerichtheid van de Belastingtelefoon en tijdige afhandeling van bezwaren en aangiften voor Erf- en Schenkbelasting. Daarnaast wordt gestart met een cultuurtraject binnen de Belastingdienst.

3. Borgen stabiliteit cruciale processen - nieuwe problemen moeten worden voorkomen door de druk op cruciale onderdelen van de Belastingdienst te verlagen en de uitvoeringscapaciteit op een gelijk niveau te houden. Dit geldt met name voor de belastinginning en de ICT-dienstverlening.

De budgettaire gevolgen die samenhangen met bovengenoemde inspanningen om de Belastingdienst op orde te brengen zijn verwerkt in deze suppletoire begroting en worden nader toegelicht in de bijbehorende begrotingsartikelen in hoofdstuk 3; artikel 1, 8, 9 en 10.

2.1 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB

In onderstaande tabel worden de belangrijkste uitgavenmutaties weergegeven op de financiële instrumenten van de verschillende begrotingsartikelen.

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2020 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)		
	Artikel	Uitgaven 2020
Na ISB		9.355.361
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Inhuur externen Belastingdienst	1	170.729
2) Eigen personeel Belastingdienst	1	73.929
3) ICT opdrachten	1	40.856
4) Bijdrage Logius	1	- 22.723
5) Bijdrage SSO's	1	46.897
6) Begrotingsreserve EKV	5	70.244
7) Programma onvoorzien	10	176.510
8) Loonbijstelling	10	95.172
Overige mutaties		44.107
Stand 1^e suppletoire begroting 2020		10.050.992

Toelichting

1. *Inhuur externen*, 2. *Eigen personeel*: ten behoeve van de hierboven genoemde lijnen van herstellen, verbeteren en borgen stabiliteit bij de Belastingdienst (inclusief Douane en Toeslagen) worden extra middelen gereserveerd voor eigen personeel (+ € 73,9 mln.) en voor extra inzet van externe inhuur (+ € 170,7 mln.). Het (externe) personeel wordt onder andere ingezet voor de herstelorganisatie Toeslagen en de structurele versteviging

en verbetering van de uitvoering van Toeslagen (ca. € 60 mln.), voor verbetering van de bereikbaarheid en klantgerichtheid van de Belastingtelefoon (ca. € 20 mln.), het verbeteren van de bezwaarafhandeling bij Particulieren en MKB (ca. € 20 mln.), het versterken van het beheer en onderhoud van de ICT-systemen, de vraag naar ICT-projecten die volgen uit Belastingwetgeving (bijv. op terrein vennootschapsbelasting) of Europese wetgeving zodat betrouwbare informatievoorziening van de IV-organisatie wordt geborgd (ca. € 80 mln.) en het op orde houden van de belastinginning en – invordering (ca. € 12 mln.). Voor de aanloopkosten (externe inhuur) van de implementatie van de nieuwe EU-richtlijn btw e-commerce worden extra middelen beschikbaar gesteld (€ 13 mln.). Tot slot zijn er meerjarig middelen vanuit de Aanvullende Post voor Beheerst vernieuwen overgeheveld naar de begroting van de Belastingdienst (ca. € 20 mln. voor personele uitgaven in 2020). Hier ligt een vijftal bestedingsplannen aan ten grondslag met de volgende thema's: vernieuwing (bedoeld ter vervanging van verouderde of handmatige processen ten behoeve van medewerkers, burgers en bedrijven), cultuur, versterken bedrijfsvoeringssystemen en versterken managementinformatie en risicomanagement. Bovengenoemde mutaties maken onderdeel uit van "Belastingdienst op orde". De overige mutaties die leiden tot een stijging van het budget voor personele uitgaven bevatten overboekingen en herschikkingen. Het extra bedrag aan externe inhuur in 2020 is relatief groot ten opzichte van de additionele middelen voor eigen personeel. Dit heeft te maken met het grote aandeel van externe inhuur voor ICT. Dit betreft in belangrijke mate het continueren van de reeds aanwezige externe ICT-inhuur en met het streven om op korte termijn snel substantiële capaciteitsuitbreiding te kunnen realiseren bij de betreffende voornoemde dienstonderdelen. De Belastingdienst blijft inzetten op het, waar mogelijk, reduceren van de externe inhuur en het vergroten van de (relatieve) omvang van eigen personeel. Meerjarig dalen daarom de geraamde uitgaven voor externe inhuur.

3. *ICT opdrachten*: dit betreft voornamelijk een ophoging van de middelen voor de IV-organisatie (+ € 22,6 mln.). Processen worden steeds meer afhankelijk van ICT dienstverlening waardoor meer netwerk en opslagcapaciteit nodig is. Daarnaast is er sprake van prijsstijgingen bij leveranciers die sterker stijgen dan de prijsbijstelling die de Belastingdienst ontvangt. Tot slot zijn de afgelopen jaren de middelen niet toereikend geweest om tijdig de benodigde materiële investeringen te doen voor gelijkmatige vervanging. Met deze middelen wordt toegewerkt naar een betere planning van doorontwikkeling en tijdige vervanging, het zogenaamde Lifecycle management. De extra middelen voor de IV-organisatie maken onderdeel uit van "Belastingdienst op orde". Daarnaast vindt er een correctie plaats voor ICT opdrachten die abusievelijk begroot stonden als apparaat (+ € 10,0 mln.).

4. *Bijdrage Logius*: de raming op de bijdrage Logius wordt neerwaarts bijgesteld (- € 22,7 mln.), omdat betaling van het eerste kwartaal aan Logius in 2019 heeft plaatsgevonden.

5. *Bijdrage SSO's*: als gevolg van de stijging van bovengenoemde personele capaciteit stijgen de overheadkosten, zoals huisvesting, kantoorautomatisering en reis- opleidingskosten (+ € 30 mln.). Deze mutatie maakt onderdeel uit van "Belastingdienst op orde". Daarnaast vindt er een correctie plaats op uitgaven aan SSO's die abusievelijk als overige materiële uitgaven begroot stonden (+ € 15 mln.).

6. *Begrotingsreserve EKV*: tot 2020 werden de toevoegingen aan en de onttrekkingen uit de begrotingsreserve EKV gesaldeerd begroot. Vanaf de eerste suppletoire begroting 2020 en verder worden de toevoegingen aan de begrotingsreserve als uitgaven weergegeven en de onttrekkingen uit de begrotingsreserve als ontvangsten. De raming van de toevoeging aan

de begrotingsreserve is gelijk aan de raming van de premieontvangsten (+ € 70,2 mln.). Het toevoegen van de premieontvangsten aan de begrotingsreserve is een uitgave voor de Financiënbegroting.

7. *Programma onvoorzien*: hier worden middelen gereserveerd voor «Belastingdienst op orde» (zie begin van dit hoofdstuk): er worden middelen toegevoegd voor de compensatie van ouders (+ € 390 mln. waarvan + € 200 mln. in 2020) en voor de transitie en structurele versterking van de Belastingdienst, Toeslagen, Douane en Kerndepartement (+ € 10,1 mln. in 2020 en structureel + € 20 mln.). Ook worden resterende middelen op de Aanvullende Post voor Beheerst vernieuwen overgeheveld naar de Financiënbegroting en met een kasschuif in het gewenste ritme gezet (€ -15,9 mln. in 2020). Dekking van de uitvoeringskosten van fiscale maatregelen uit het Belastingplan 2019 en 2020 worden overgeheveld naar artikel 1 (- € 5,7 mln.) en een deel van de resterende reservering wordt verschoven van 2020 naar latere jaren (- € 7 mln.). Daarnaast wordt het resterende budget voor de opstartkosten van Invest NL en Invest Internationaal overgeboekt naar artikel 3 (Financieringsactiviteiten publiek-private sector; - € 5 mln.).

8. *Loonbijstelling*: de loonbijstelling tranche 2020 wordt toegevoegd aan de Financiënbegroting (+ € 95,2 mln.).

In onderstaande tabel worden de belangrijkste ontvangstenmutaties weergegeven.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2020 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)		
	Artikel	Ontvangsten 2020
Na ISB		162.297.988
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Belasting- en invorderingsrente	1	115.000
2) Dividend staatsdeelnemingen	3	– 230.000
3) Winstafdracht DNB	3	375.000
4) Begrotingsreserve EKV	5	20.244
Overige mutaties		31.283
Stand 1^e suppletoire begroting 2020		162.609.515

Toelichting

1. *Belasting - en invorderingsrente*: bij de belasting- en invorderingsrente wordt een structurele ramingsbijstelling verwerkt van de BIR-ontvangsten. Dit wordt met name veroorzaakt door de stijging in de afgelopen jaren van het aantal (belastingplichtige) bedrijven en burgers. Dit heeft positieve gevolgen voor de belastingbasis en daarmee de grondslag voor de meerjarige BIR-raming. Ook is sprake van gewijzigde verdeelsleutels van de BIR, waardoor bij de renteontvangsten de verhouding tussen het belasting- en het premiedeel verschuift ten faveure van eerstgenoemde. Als gevolg hiervan wordt een structurele ramingsbijstelling op artikel 1 doorgevoerd (+ € 115,0 mln. in 2020).
2. *Dividend staatsdeelnemingen*: vanwege de (voorziene) impact van de COVID-19 crisis op de staatsdeelnemingen worden de dividendramingen naar beneden bijgesteld (- € 230,0 mln.).
3. *Winstafdracht DNB*: de hogere winstafdracht van De Nederlandsche Bank (+ € 375,0 mln.) is het gevolg van wijzigingen in het monetaire beleid. Hieronder valt onder andere het opkoopprogramma van de ECB, waarin extra staats- en bedrijfsobligaties beschikbaar zijn gekomen en de ontwikkeling in de rentecurve, waardoor DNB in 2019 een lagere voorziening voor het renterisico aan diende te houden en er in 2020 een deel van de voorziening is vrijgevallen.
4. *Begrotingsreserve EKV*: zoals toegelicht onder punt 6 van de belangrijkste mutaties op de uitgaven, worden de toevoegingen aan en de onttrekkingen uit de begrotingsreserve EKV niet langer gesaldeerd begroot. De geraamde onttrekking uit de begrotingsreserve is gelijk aan de geraamde uitvoeringskosten van Atradius, schades die definitief worden afgeschreven en overige kosten (+ € 20,2 mln.). Een onttrekking uit de begrotingsreserve is een ontvangst voor de Financiënbegroting.

2.2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA

In onderstaande tabel worden de belangrijkste uitgavenmutaties weergegeven.

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2020 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel	Uitgaven 2020
Vastgestelde begroting 2020		36.701.905
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Rente vaste schuld	11	- 31.000
2) Aflossing vaste schuld	11	- 185.000
Overige mutaties		- 500
Stand 1^e suppletoire begroting 2020		36.485.405

Toelichting

1. *Rente vaste schuld*: de rentelasten vallen in 2020 naar verwachting lager uit. Bij de uitgifte van nieuwe schuld worden de rentetarieven vastgelegd tegen het dan geldende rentetarief. De rentetarieven zijn lager dan eerder geraamd. Hierdoor ontstaat een meevaller (- € 31 mln.).

2. *Aflossing vaste schuld*: de aflossingen op de vaste schuld worden bepaald door de uitgifte van leningen in het verleden en zijn afhankelijk van de looptijd van de diverse leningen. Uit cashmanagement overwegingen is eind 2019 een deel van de staatsobligaties met een aflosdatum in 2020 vervroegd afgelost. Hierdoor is de totale omvang van de aflossingen van de vaste schuld in 2020 gedaald (- € 185 mln.).

In onderstaande tabel worden de belangrijkste ontvangstenmutaties weergegeven.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2020 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel	Ontvangsten 2020
Vastgestelde begroting 2020		37.786.300
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Uitgifte vaste schuld	11	- 5.140.000
2) Mutatie vlottende schuld	11	2.277.000
3) Ontvangen aflossingen	12	- 35.000
4) Mutaties in rekening-courant en deposito's	12	308.000
Overige mutaties		- 46.467
Stand 1^e suppletoire begroting 2020		35.149.833

Toelichting

1. *Uitgifte vaste schuld*: de raming voor de uitgifte van vaste schuld is bijgesteld op basis van het financieringsplan voor 2020 (- € 4.955 mln.) en als gevolg van de vervroegde aflossingen van schuld die eind 2019 zijn gedaan (- € 185 mln.).

2. *Mutatie vlottende schuld*: de mutatie vlottende schuld wijzigt met name als gevolg van het verwerken van het financieringsplan voor 2020 waarin een verschuiving heeft plaatsgevonden van lange naar korte financiering.

3. *Ontvangen aflossingen*: op basis van de actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, lager uitkomen dan eerder geraamd (- € 35 mln.).

4. *Mutaties in rekening-courant en deposito's*: uit een actualisatie van de raming van uitgaven en inkomsten van sociale fondsen blijkt dat deze fondsen naar verwachting meer geld storten in de schatkist. Dit betekent dat de geraamde mutatie in het saldo op de rekening-couranten en deposito's stijgt (+ € 308 mln.).

2.3 Overzicht COVID-19 gerelateerde uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB

In onderstaande tabel worden de COVID-19 gerelateerde uitgaven en ontvangsten weergegeven per begrotingshoofdstuk. Deze zijn toegelicht in de incidentele suppletoire begrotingen van het ministerie van Financiën. In onderstaande tabel zijn bijbehorende kamerstukken opgenomen voor verdere toelichting.

In deze eerste suppletoire begroting zijn nog geen COVID-19 maatregelen van de internationale instellingen verwerkt. Op dit moment vindt nadere (technische) uitwerking en overleg hierover plaats. Na definitieve besluitvorming op internationaal niveau, wat onder voorbehoud zal zijn van nationale parlementaire goedkeuring, zullen de budgettaire gevolgen aan uw Kamer middels een ISB ter goedkeuring worden voorgelegd.

COVID-19 gerelateerde uitgaven 2020 (bedragen x € 1.000)					
Artikel	Naam maatregel/regeling	Kamerstuk	Bedrag verplichtingen	Bedrag uitgaven	Bedrag ontvangsten
1	Noodpakket banen en economie	Kamerstukken II 2019-2020, 35 412, nr. 1	- 18.000	- 18.000	- 165.000
5	Crisismaatregel herverzekering leverancierskredieten	Kamerstukken II 2019-2020, 35 433, nr. 1	12.070.000	1.470.000	500.000
Totaal			12.052.000	1.452.000	335.000

3 Uitgebreide toelichting op mutaties met een tabel per begrotingsartikel

Dit hoofdstuk bevat de uitgebreide toelichting met een tabel «budgettaire gevolgen van beleid» per begrotingsartikel van begroting IX. Bij deze tabellen wordt een toelichting op de «mutaties 1e suppletioire begroting» gegeven. Hierbij worden tenminste de mutaties op instrumentniveau groter of gelijk aan eerder genoemde staffel toegelicht (zie Leeswijzer).

De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als technisch (bijvoorbeeld overboekingen en ramingbijstellingen) van aard zijn.

3.1 De beleidsartikelen (Ministerie van Financiën IXB)

Artikel 1 Belastingen

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 1 (Eerste suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)									
	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletioire (4)	Stand 1e suppletioire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	2.864.839	- 18.000	2.846.839	339.481	3.186.320	504.680	230.265	256.995	234.720
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>2.864.439</i>	<i>- 18.000</i>	<i>2.846.439</i>	<i>339.481</i>	<i>3.185.920</i>	<i>504.680</i>	<i>230.265</i>	<i>256.995</i>	<i>234.720</i>
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Procesrisico's	400	0	400	0	400	0	0	0	0
Uitgaven (1) + (2)	2.944.639	- 18.000	2.926.639	316.663	3.243.302	504.680	230.265	256.995	234.720
(1) Programma-uitgaven	495.609	- 18.000	477.609	33.283	510.892	103.081	66.086	60.209	49.836
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>68,8%</i>		<i>68,8%</i>		<i>62,6%</i>				
Bekostiging	6.178	0	6.178	50	6.228	0	0	0	0
Vergoeding proceskosten	6.178	0	6.178	50	6.228	0	0	0	0
					0				
Garanties	245	0	245	0	245	0	0	0	0
Garantie procesrisico's	245	0	245	0	245	0	0	0	0
Bijdragen aan ZBO's en RWT's	14.908	0	14.908	0	14.908	0	0	0	0
Waarderingskamer	1.953	0	1.953	0	1.953	0	0	0	0
Kadaster	1.971	0	1.971	0	1.971	0	0	0	0
Kamer van Koophandel	4.270	0	4.270	0	4.270	0	0	0	0
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	6.714	0	6.714	0	6.714	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	437	0	437	0	437	0	0	0	0
Internationale Douaneraad	175	0	175	0	175	0	0	0	0
Overige internationale organisaties	262	0	262	0	262	0	0	0	0
Opdrachten	258.961	0	258.961	37.956	296.917	85.081	48.086	42.209	31.836
ICT opdrachten	209.043	0	209.043	40.856	249.899	87.981	51.086	45.209	34.836
Overige opdrachten	49.918	0	49.918	- 2.900	47.018	- 2.900	- 3.000	- 3.000	- 3.000
Bijdrage agentschappen	104.880	0	104.880	- 19.723	85.157	3.000	3.000	3.000	3.000
Logius	104.690	0	104.690	- 22.723	81.967	0	0	0	0
CIBG	190	0	190	0	190	0	0	0	0
Overig	0	0	0	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Rente	110.000	- 18.000	92.000	15.000	107.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Belasting-en invorderingsrente	110.000	- 18.000	92.000	15.000	107.000	15.000	15.000	15.000	15.000
(2) Apparaatsuitgaven	2.449.030	0	2.449.030	283.380	2.732.410	401.599	164.179	196.786	184.884
waarvan: Uitvoering fiscale wet- en regelgeving en douanetaken Caribisch Nederland	13.000	0	13.000	0	13.000	0	0	0	0
Personeel	2.109.698	0	2.109.698	245.658	2.355.356	323.191	140.962	166.929	155.781
waarvan: Eigen personeel	1.868.318	0	1.868.318	73.929	1.942.247	142.864	70.869	88.946	88.347
waarvan: Inhuur externen	233.664	0	233.664	170.729	404.393	179.327	70.093	77.983	67.434
waarvan: Overig personeel	7.716	0	7.716	1.000	8.716	1.000	0	0	0
Materieel	339.332	0	339.332	37.722	377.054	78.408	23.217	29.857	29.103
waarvan: ICT	22.188	0	22.188	- 9.000	13.188	- 4.445	- 10.000	- 10.000	- 10.000
waarvan: Bijdrage SSO's	199.745	0	199.745	46.897	246.642	71.925	43.622	50.262	49.508
waarvan: Overige	117.399	0	117.399	- 175	117.224	10.928	- 10.405	- 10.405	- 10.405
Ontvangsten (3) + (4)	156.444.315	- 240.005	156.204.310	- 361.518	155.842.792	233.940	236.538	234.474	234.474
(3) Programma-ontvangsten	156.401.221	- 240.005	156.161.216	- 365.764	155.795.452	230.000	230.000	230.000	230.000
waarvan: Belastingontvangsten	155.510.240	- 75.005	155.435.235	- 510.764	154.924.471	0	0	0	0
Rente	474.377	- 106.000	368.377	115.000	483.377	165.000	165.000	165.000	165.000
Belasting- en invorderingsrente	474.377	- 106.000	368.377	115.000	483.377	165.000	165.000	165.000	165.000
Boetes en schikkingen	203.777	- 26.000	177.777	30.000	207.777	50.000	50.000	50.000	50.000
Ontvangsten boetes en schikkingen	203.777	- 26.000	177.777	30.000	207.777	50.000	50.000	50.000	50.000
Bekostiging	212.827	- 33.000	179.827	0	179.827	15.000	15.000	15.000	15.000
Kosten vervolging	212.827	- 33.000	179.827	0	179.827	15.000	15.000	15.000	15.000
(4) Apparaatontvangsten	43.094	0	43.094	4.246	47.340	3.940	6.538	4.474	4.474

Toelichting

Verplichtingen

Verplichting (+ € 339,5 mln.)

De ophoging van de verplichtingen hangt grotendeels samen met de ophoging van de uitgaven. Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de uitgaven.

Uitgaven (+ € 316,7 mln.)

Opdrachten (+ € 38,0 mln.)

Dit betreft met name mutaties bij ICT opdrachten (+ € 40,9 mln.). De belangrijkste daarbij zijn:

- Een ophoging van de middelen voor de IV-organisatie (€ 22,6 mln.) om het gegeven dat processen steeds meer afhankelijk worden van ICT dienstverlening waardoor meer netwerk en opslagcapaciteit nodig is.

- Daarnaast is er sprake van prijsstijgingen bij leveranciers die sterker stijgen dan de prijsbijstelling die de Belastingdienst ontvangt. Tot slot zijn de afgelopen jaren de middelen niet toereikend geweest om tijdig de benodigde materiële investeringen te doen voor gelijkmatige vervanging. Met deze middelen wordt toegewerkt naar een betere planning van doorontwikkeling en tijdige vervanging, het zogenaamde Lifecycle management. De mutatie maakt onderdeel uit van "Belastingdienst op orde".
- Hogere kosten voor telefoniecontracten om de bereikbaarheid van de Belastingtelefoon te vergroten (+ € 4,0 mln.). Deze mutatie maakt onderdeel uit van "Belastingdienst op orde".
  - Een correctie voor ICT opdrachten die abusievelijk begroot stonden als apparaat (+ € 10,0 mln.).

Bijdrage agentschappen (- € 19,7 mln.)

De raming op de bijdrage Logius wordt neerwaarts bijgesteld, omdat betaling van het eerste kwartaal aan Logius in 2019 heeft plaatsgevonden (- € 22,7 mln.). Daarnaast stonden de uitgaven aan het agentschap Dienst Publiek en Communicatie (DPC) abusievelijk begroot als overige opdracht. Deze uitgaven zijn overgeheveld naar het juiste financiële instrument; bijdragen aan overige agentschappen (+ € 3 mln.).

Rente (+ 15,0 mln.)

Bij de belasting- en invorderingsrente (BIR) wordt een autonome tegenvaller verwacht als gevolg van hogere belastingteruggaven waarover rente moet worden betaald en gewijzigde verdeelsleutels van de BIR, waardoor bij de rente-uitgaven de verhouding tussen het belasting- en het premiedeel verschuift ten nadele van eerstgenoemde.

Personele uitgaven (+ € 245,7 mln.)

- Zoals in hoofdstuk 2 «Belastingdienst op orde» aangegeven, zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de structurele versteviging en verbetering van de uitvoering van Toeslagen, voor de herstelorganisatie Toeslagen en voor het structureel verbeteren van de dienstverlening en borgen van de stabiliteit van cruciale processen van de Belastingdienst. Hiertoe wordt budget toegevoegd aan eigen personeel (€ 73,9 mln.) en voor extra inzet van externe inhuur (€ 170,7 mln.).
- Naast Toeslagen (ca. € 60 mln.) wordt dit (extern) personeel ingezet voor verbetering van de bereikbaarheid en klantgerichtheid van de Belastingtelefoon (ca. € 20 mln.), het verbeteren van de bezwaarafhandeling bij Particulieren en MKB (ca. € 20 mln.), het versterken van het beheer en onderhoud van de ICT-systemen, de vraag naar ICT-projecten die volgen uit Belastingwetgeving (bijvoorbeeld op terrein van vennootschapsbelasting) of Europese wetgeving zodat betrouwbare informatievoorziening van de IV-organisatie wordt geborgd (ca. € 80 mln.) en het op orde houden van de belastinginning en -invordering (ca. € 12 mln.). Voor de aanloopkosten (externe inhuur) van de implementatie van de nieuwe EU-richtlijn btw e-commerce worden extra middelen beschikbaar gesteld (€ 13 mln.).
- Tot slot zijn er meerjarig middelen vanuit de Aanvullende Post voor Beheerst vernieuwen overgeheveld naar de begroting van de Belastingdienst (ca. € 20 mln. voor personele uitgaven in 2020). Hier ligt een vijftal bestedingsplannen aan ten grondslag met de volgende thema's: vernieuwing (bedoeld ter vervanging van verouderde of handmatige processen ten behoeve van medewerkers, burgers en bedrijven),

- cultuur, versterken bedrijfsvoeringssystemen en versterken managementinformatie en risicomangement. Over de voortgang van Beheerst vernieuwen wordt u geïnformeerd middels de voortgangsrapportages van de Belastingdienst. Hier wordt ingegaan op de stand van zaken in de pijlers Personeel, ICT, Sturing en Cultuur.
- Bovenstaande mutaties maken deel uit van «Belastingdienst op orde». De overige mutaties die leiden tot een stijging van het budget voor personele uitgaven bevatten herschikkingen en overboekingen.
  - De externe inhuur betreft voor circa een derde deel ICT en Informatievoorziening en wordt daarnaast ingezet voor bijvoorbeeld Toeslagen, teneinde sneller capaciteit op te bouwen. De Belastingdienst blijft inzetten op het waar mogelijk verlagen van de externe inhuur en het vergroten van de (relatieve) omvang van eigen personeel. Dit vertaalt zich in een daling van de meerjarig geraamde uitgaven aan externe inhuur.
  - De overheadkosten die gepaard gaan met de geraamde extra personele uitgaven worden toegelicht onder "materiële uitgaven".

Materiële uitgaven (+ € 37,7 mln.)

De belangrijkste mutaties zijn:

- De overheadkosten die gepaard gaan met de bovengenoemde verhoging van de personele capaciteit, zoals kosten voor huisvesting, kantoorautomatisering en reis- en opleidingskosten (+ € 30,0 mln.). Deze mutatie maakt onderdeel uit van «Belastingdienst op orde».
- Een correctie op uitgaven aan SSO's die abusievelijk als overige materiële uitgaven begroot stonden (+ € 15,0 mln.).
- Een correctie op uitgaven aan ICT-opdrachten die abusievelijk als apparaat begroot stonden (- € 9,0 mln.).

Ontvangsten

Rente (+ € 115,0 mln.)

Bij de belasting- en invorderingsrente (BIR) wordt een ramingsbijstelling met meerjarige doorwerking verwerkt als gevolg van wijzigingen in de grondslag en de verdeelsleutels. Het aantal (belastingplichtige) bedrijven en burgers dat afgelopen jaren gestegen is, heeft positieve gevolgen voor de belastingbasis en daarmee de grondslag voor de meerjarige BIR-raming. Tevens is bij de BIR-ontvangsten de verhouding tussen het belasting- en het premiedeel verschoven ten faveure van eerstgenoemde. Dit wordt bijvoorbeeld veroorzaakt door wijzigingen van afgelopen jaren in het fiscale- en premiebeleid, waardoor in de Inkomensheffing het aandeel van de belastingontvangsten relatief toeneemt ten opzichte van de premieontvangsten. Dit werkt door in gewijzigde verdeelsleutels van de BIR, waardoor voor 2020 een ramingsbijstelling mogelijk is (+ € 115,0 mln.). Structureel wordt bij de ontvangsten een ramingsbijstelling op artikel 1 doorgevoerd van € 165 mln. Bij de uitgaven wordt een tegenvaller verwacht van € 15 mln. structureel. De per saldo meevaller bedraagt € 150 mln. structureel.

Naast deze structurele bijstellingen heeft het kabinet, zoals beschreven in de brief «Noodpakket banen en economie» van 17 maart 2020, besloten de liquiditeit van ondernemers te ondersteunen door tijdelijk – gedurende drie maanden – zowel de belastingrente als de invorderingsrente naar 0,01%

te verlagen. Het incidentele effect van deze tijdelijke maatregel bedraagt per saldo € 88 mln. in 2020. Deze tijdelijke bijstelling is in de ISB van Financiën⁴ dd. 18 maart 2020 verwerkt.

Boetes en schikkingen (+ € 30 mln.)

Dit betreft een structurele ramingsbijstelling op de ontvangsten van boetes en schikkingen als gevolg van wijzigingen in de verdeelsleutels.

---

⁴ Kamerstukken II 2019-2020, [35 412, nr. 1](#)

Belastingontvangsten (- € 510,8 mln.)

Belastingontvangsten (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting 2020	Nvw en ISB	Vastgestelde begroting 2020 na NvW en ISB (1)	Mutatie 1° suppletoire begroting (2)	Stand 1° suppletoire begroting 2020 (3) = (1+2)
Totaal belastingontvangsten	193.285.600	0	193.285.600	0	193.285.600
-/- Afdracht Gemeentefonds	31.826.405	75.005	31.901.410	428.266	32.329.676
-/- Afdracht Provinciefonds	2.480.413	0	2.480.413	76.437	2.556.850
-/- Afdracht BES-fonds	41.875	0	41.875	2.175	44.050
-/- Belastingontvangsten artikel 6 Btw-compensatiefonds	3.426.667	0	3.426.667	3.886	3.430.553
Belastingontvangsten artikel 1 Belastingen	155.510.240	- 75.005	155.435.235	- 510.764	154.924.471

De Voorjaarsnota 2020 bevat niet de gebruikelijke actualisatie van de kabinetsraming van belastinginkomsten. Op dit moment is er veel onzekerheid over met name de economische ontwikkeling en de impact hiervan op onder andere de belastinginkomsten. Ook onzekerheid over het beroep op de noodmaatregelen van het kabinet zorgt ervoor dat een accurate inschatting lastig is. Het kabinet baseert diens budgettaire ramingen altijd op de economische ramingen van het CPB. Er is op dit moment geen CPB-raming beschikbaar die rekening houdt met de actuele situatie. De eerstvolgende CPB-raming, de juniraming, wordt verwacht op 16 juni. Na doorrekening van de juniraming zal het kabinet het parlement informeren met een actueel beeld van belastinginkomsten, EMU-saldo en EMU-schuld.

Artikel 2 Financiële markten

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 2 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	26.608	0	26.608	11.294	37.902	834	84	84	84
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	26.608	0	26.608	11.294	37.902	834	84	84	84
Muntcirculatie	9.300	0	9.300	- 3.464	5.836	- 3.740	- 2.650	- 2.650	- 2.650
Vakbekwaamheid	4.500	0	4.500	502	5.002	0	0	0	0
Bijdrage DNB BES-toezicht en FEC	4.270	0	4.270	950	5.220	827	827	827	827
Schadeloosstelling SRH	0	0	0	10.000	10.000	0	0	0	0
Overige betalingsverplichtingen	7.538	0	7.538	3.306	10.844	3.747	1.907	1.907	1.907
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garantie verhoging plafond kredietfaciliteit AFM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garantie BES	1000	0	1.000	0	1000	0	0	0	0
Overige garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	26.608	0	26.608	11.294	37.902	834	84	84	84
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	82,3%		82,3%		60,0%				
Subsidies	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakbekwaamheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bekostiging	10.700	0	10.700	- 2.885	7.815	- 3.400	- 2.650	- 2.650	- 2.650
Accountantskamer	1.400	0	1.400	109	1.509	0	0	0	0
Muntcirculatie	9.300	0	9.300	- 3.464	5.836	- 3.740	- 2.650	- 2.650	- 2.650
Afname munten in circulatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IMVO Convenanten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	0	0	0	470	470	340	0	0	0
Garanties	1.875	0	1.875	- 250	1.625	0	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	1.000	0	1.000	0	1.000	0	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve NHT	875	0	875	- 250	625	0	0	0	0
Opdrachten	7.613	0	7.613	13.590	21.203	3.123	1.623	1.623	1.623
Wijzer in Geldzaken	1.613	0	1.613	197	1.810	0	0	0	0
Vakbekwaamheid	4.500	0	4.500	502	5.002	0	0	0	0
Uitvoeringskosten SRH	0	0	0	2.000	2.000	0	0	0	0
Schadeloosstelling SRH	0	0	0	10.000	10.000	0	0	0	0
Overig	1.500	0	1.500	891	2.391	3.123	1.623	1.623	1.623
Bijdrage aan ZBO's en RWT's	5.980	0	5.980	755	6.735	1.027	1.027	1.027	1.027
Bijdrage toezicht AFM BES-toezicht	505	0	505	0	505	200	200	200	200
Bijdrage DNB toezicht & DGS BES	1.300	0	1.300	700	2.000	700	700	700	700
Bijdrage FEC	2.970	0	2.970	250	3.220	127	127	127	127
Bijdrage Toezicht en Handhaving MIF	260	0	260	- 250	10	0	0	0	0
Bijdrage PSD II	195	0	195	- 195	0	0	0	0	0
Overig	750	0	750	250	1.000	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	440	0	440	84	524	84	84	84	84
Caribbean Financial Action Task Force	20	0	20	84	104	84	84	84	84

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
IASB	420	0	420	0	420	0	0	0	0
Ontvangsten	9.155	0	9.155	- 250	8.905	0	0	0	0
Bekostiging	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0
Ontvangsten muntwezen	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0
Toename munten in circulatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	1.455	0	1.455	0	1.455	0	0	0	0
Wijzer in Geldzaken	1.455	0	1.455	0	1.455	0	0	0	0
Overig	5.700	0	5.700	- 250	5.450	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Bekostiging (- € 2,9 mln.)

De lagere uitgaven voor bekostiging zijn voornamelijk te verklaren door het lager uitvallen van de kosten voor muntcirculatie. In 2020 zullen er minder munten worden geslagen en geproduceerd, omdat er van de meeste muntsoorten al voldoende munten in omloop zijn (- € 3,5 mln).

Opdrachten (+ € 13,6 mln.)

De belangrijkste mutatie betreft een mogelijke schadeloosstelling bij de procedure voor de onteigening van Stichting Reaal Holding (SRH N.V.) (+ € 10 mln.). Sinds 2013 wordt bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam geprocedeerd over de omvang van de schadeloosstelling voor de onteigening van SNS REAAL en SNS Bank. In 2013 is, conform het geldende wettelijk kader, aan onteigende schuldeisers een aanbod gedaan van 0 euro. Ontwikkelingen gedurende de daaropvolgende periode hebben ertoe geleid dat dat aanbod is bijgesteld tot circa € 10 mln. Het definitief oordeel over de omvang van de schadeloosstelling is aan de rechter. In de tweede helft van het jaar wordt de uitspraak van de Ondernemingskamer verwacht en hierop vooruitlopend is derhalve € 10 mln. op de begroting gereserveerd.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 3 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	143.836	0	143.836	5.500	149.336	1.750	- 1.000	0	0
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>443.836</i>	<i>0</i>	<i>443.836</i>	<i>5.500</i>	<i>449.336</i>	<i>1.750</i>	<i>- 1.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Verwerving vermogenstitels	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	0	330.000	0	330.000	0	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0
Schikking Alawwal Bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lening SRH	1.660	0	1.660	0	1.660	0	0	0	0
Overige betalingsverplichting	12.176	0	12.176	5.500	17.676	1.750	- 1.000	0	0
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>- 300.000</i>	<i>0</i>	<i>- 300.000</i>	<i>0</i>	<i>- 300.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Garantie DNB Winstafdracht	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garanties en vrijwaringen staatsdeelnemingen	- 300.000	0	- 300.000	0	- 300.000	0	0	0	0
Uitgaven	442.176	0	442.176	5.500	447.676	1.750	- 1.000	0	0
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>98,5%</i>		<i>98,5%</i>		<i>97,6%</i>				
Vermogensverschaffing	330.000	0	330.000	0	330.000	0	0	0	0
Kapitaalinjectie TenneT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	0	330.000	0	330.000	0	0	0	0
Verwerving vermogenstitels	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vermogenonttrekking	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's en RWT's	5.000	0	5.000	0	5.000	0	0	0	0
NLFI	5.000	0	5.000	0	5.000	0	0	0	0
Garanties	3.176	0	3.176	0	3.176	0	0	0	0
Regeling BF	20	0	20	0	20	0	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve TenneT	3.156	0	3.156	0	3.156	0	0	0	0
Opdrachten	4.000	0	4.000	5.500	9.500	1.750	- 1.000	0	0
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	4.000	0	4.000	0	4.000	- 750	0	0	0
Opstart Invest-NL	0	0	0	5.500	5.500	2.500	- 1.000	0	0
Ontvangsten	1.816.656	0	1.816.656	145.000	1.961.656	- 495.000	0	0	0
Vermogenonttrekking	1.809.000	0	1.809.000	145.000	1.954.000	- 495.000	0	0	0
Opbrengst verkoop vermogenstitels	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dividenden en afdrachten staatsdeelnemingen	1.455.000	0	1.455.000	- 230.000	1.225.000	- 495.000	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0
Winstafdracht DNB	254.000	0	254.000	375.000	629.000	0	0	0	0
<i>waarvan: Griekse inkomsten ANFA</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan: Griekse inkomsten SMP</i>	<i>6250</i>	<i>0</i>	<i>6.250</i>	<i>0</i>	<i>6.250</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Bijdrage aan ZBO's en RWT's	4.500	0	4.500	0	4.500	0	0	0	0

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
NLFI	4.500	0	4.500	0	4.500	0	0	0	0
Garanties	3.156	0	3.156	0	3.156	0	0	0	0
Premieontvangsten garantie TenneT	3.156	0	3.156	0	3.156	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Terug te vorderen uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Verplichtingen en uitgaven

Opstart InvestNL (+ € 5,5 mln.)

Dit betreft een overboeking van artikel 10 (Nog onverdeeld) van het resterende budget voor de opstartkosten van InvestNL (+ € 5,5 mln.).

Ontvangsten

Dividend staatsdeelnemingen (- € 230,0 mln.)

Vanwege de (voorzien) impact van de COVID-19 crisis op de staatsdeelnemingen worden de dividendramingen naar beneden bijgesteld (- € 230,0 mln).

Winstafdracht DNB (+ € 375,0 mln.)

De hogere winstafdracht van De Nederlandsche Bank (+ € 375,0 mln.) is het gevolg van wijzigingen in het monetaire beleid. Hieronder valt onder andere:

- het opkoopprogramma van de ECB, waarin extra staats- en bedrijfsobligaties beschikbaar zijn gekomen.
- de ontwikkeling in de rentecurve, waardoor DNB in 2019 een lagere voorziening voor het renterisico aan diende te houden en er in 2020 een deel van de voorziening is vrijgevallen.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 4 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	912.681	0	912.681	2.090.017	3.002.698	- 49.050	20.000	- 4.710	19.000
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>912.681</i>	<i>0</i>	<i>912.681</i>	<i>43.279</i>	<i>955.960</i>	<i>18.000</i>	<i>20.000</i>	<i>20.000</i>	<i>19.000</i>
Wereldbank	877.856	0	877.856	43.279	921.135	0	0	0	0
AiIB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Technische assistentie kiesgroepplanden	1.731	0	1.731	0	1.731	0	0	0	0
SMP/ANFA	33.010	0	33.010	0	33.010	0	0	0	0
ESM	0	0	0	0	0	18.000	20.000	20.000	19.000
Overige betalingsverplichtingen	84	0	84	0	84				
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.046.738</i>	<i>2.046.738</i>	<i>- 67.050</i>	<i>0</i>	<i>- 24.710</i>	<i>0</i>
Wereldbank	0	0	0	49.030	49.030	0	0	0	0
Garantie aan DNB inzake IMF	0	0	0	96.839	96.839	0	0	0	0
Kredieten EU-betalingsbalanssteun	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EFSM	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AiIB	0	0	0	6.644	6.644	0	0	0	0
EIB	0	0	0	1.900.425	1.900.425	0	0	0	0
Compensatie ESM	0	0	0	- 6200	- 6.200	- 67.050	0	- 24.710	0
Uitgaven	103.694	0	103.694	3.290	106.984	11.432	7.762	3.283	5.108
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>99,8%</i>		<i>99,8%</i>		<i>99,8%</i>				
Bijdrage aan (inter)nationale instellingen	68.953	0	68.953	3.290	72.243	11.432	7.762	3.283	5.108
Wereldbank	68.869	0	68.869	3.290	72.159	- 6.568	- 12.238	- 16.717	- 13.892
AiIB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IFI's	84	0	84	0	84	0	0	0	0
Compensatie ESM	0	0	0	0	0	18.000	20.000	20.000	19.000
Leningen (Griekenland)	33.010	0	33.010	0	33.010	0	0	0	0
Teruggeven winsten SMP	33.010	0	33.010	0	33.010	0	0	0	0
Opdrachten	1.731	0	1.731	0	1.731	0	0	0	0
Technische assistentie kiesgroepplanden	1.731	0	1.731	0	1.731	0	0	0	0
Ontvangsten	52.804	0	52.804	- 7.455	45.349	- 5.948	- 19.059	- 20.257	- 18.775
Bijdrage aan (inter)nationale instellingen	3.279	0	3.279	- 132	3.147	7.030	- 897	2.415	- 819
Ontvangsten IFI's	3.279	0	3.279	- 932	2.347	- 720	- 897	- 775	- 819
Ontvangsten ESM	0	0	0	800	800	7.750	0	3.190	0
Leningen (Griekenland)	49.525	0	49.525	- 7.323	42.202	- 12.978	- 18.162	- 22.672	- 17.956
Renteontvangsten lening Griekenland	7.569	0	7.569	- 7.323	246	- 12.978	- 18.162	- 22.672	- 17.956
Aflossing lening Griekenland	41.956	0	41.956	0	41.956	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Wereldbank (+ € 92,3 mln.)

De mutatie op de verplichtingen aan de Wereldbank bestaat uit 1. een per saldo ophoging van de betalingsverplichting (+ € 43,3 mln.) en 2. een wisselkoersbijstelling op de garantieverplichting (+ € 49,0 mln.).

1. In 2020 zal naar verwachting de kapitaalophoging van de International Finance Corporation (IFC), waarover reeds in 2018 politieke overeenkomst was, worden geformaliseerd (+ € 103,2 mln. voor Nederland conform verwachte betaalschema). Verder worden de uitstaande betalingsverplichtingen aan de IFC en International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) aangepast aan de hand van de meest recente wisselkoersen van het CPB (+ € 6,0 mln.). Daarnaast wordt de meerjarenraming van de 19e kapitaalstorting aan de International Development Association (IDA) aangepast aan het uiteindelijke onderhandelingsresultaat (- € 67,5 mln.).
2. De uitstaande garantieverplichtingen aan de IFC- en IBRD-onderdelen van de Wereldbank worden bijgesteld aan de hand van de meest recente wisselkoersramingen van het CPB (+ € 49,0 mln.).

Garantie aan DNB inzake IMF (+ € 96,8 mln.)

De uitstaande garantieverplichtingen aan DNB inzake IMF worden met € 96,8 mln. aangepast aan de hand van de wisselkoersstand van de euro ten opzichte van de Special Drawings Rights (SDR) van het IMF.

AiIB (+ € 6,6 mln.)

De uitstaande garantieverplichtingen aan de Asian Infrastructure Investment Bank (AiIB) worden met € 6,6 mln. aangepast aan de hand van de meest recente wisselkoersramingen van de euro ten opzichte van de dollar van het CPB.

EIB (+ € 1.900,4 mln.)

Het verlies van het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in het ingelegde kapitaal wordt volledig aangevuld via een omzetting van de bestaande reserves van de European Investment Bank (EIB), het kapitaal waarvoor het Verenigd Koninkrijk garant stond wordt aangevuld via een hogere garantstelling door de overige 27 EU-lidstaten⁵.

ESM (- € 6,2 mln.)

De garantstelling van de Nederlandse Staat aan het European Stability Mechanism (ESM) neemt in 2020, 2021 en 2023 af, vanwege het verlopen van de kortingsperiode van Malta, Slowakije en Estland. Nu de kortingsperiode van deze landen verstreken is, verhogen Malta, Slowakije en Estland hun garantstelling aan het ESM. Omdat het totale bedrag aan garantiekapitaal voor het ESM vaststaat, betekent dit dat de garantstelling van andere lidstaten aan het ESM lager uitvalt.

⁵ Kamerstukken II 2017-2018, 21 501-07, nr. 1541

Uitgaven

Wereldbank (+ € 3,3 mln.)

De belangrijkste mutatie is ontstaan door het aanpassen van de uitstaande betalingen aan de IFC- en IBRD-onderdelen van de Wereldbank aan de hand van de meest recente wisselkoersramingen van het CPB (+ € 1,8 mln.).

Ontvangsten

Renteontvangsten lening Griekenland (- € 7,3 mln.)

De renteontvangsten op de lening aan Griekenland worden aangepast aan de hand van de meest recente renteramingen van het CPB. Gezien de lage rentestand dalen de ontvangsten (- € 7,3 mln.).

Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 5 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)		Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	10.015.244	12.070.000	22.085.244	70.244	22.155.488	70.244	70.244	70.244	70.244	
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	<i>15.244</i>	<i>70.000</i>	<i>85.244</i>	<i>70.244</i>	<i>155.488</i>	<i>70.244</i>	<i>70.244</i>	<i>70.244</i>	<i>70.244</i>	
Waarvan kostenvergoeding Atradius DSB	15.187	0	15.187	0	15.187	0	0	0	0	
Waarvan uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	0	70.000	70.000	0	70.000	0	0	0	0	
Overige betalingsverplichtingen	57	0	57	70.244	70.301	70.244	70.244	70.244	70.244	
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>10.000.000</i>	<i>12.000.000</i>	<i>22.000.000</i>	<i>0</i>	<i>22.000.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
Herverzekering leverancierskredieten	0	12.000.000	12.000.000	0	12.000.000	0	0	0	0	
Exportkredietverzekeringen	10.000.000	0	10.000.000	0	10.000.000	0	0	0	0	
<i>waarvan: aangegane garantieverplichtingen</i>	<i>10.000.000</i>	<i>0</i>	<i>10.000.000</i>	<i>0</i>	<i>10.000.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
<i>waarvan: vervallen garantieverplichtingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	
Uitgaven	77.244	1.470.000	1.547.244	70.244	1.617.488	70.244	70.244	70.244	70.244	
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>					
Garanties	62.000	1.400.000	1.462.000	70.244	1.532.244	70.244	70.244	70.244	70.244	
Schade-uitkering EKV	62.000	0	62.000	0	62.000	0	0	0	0	
Begrotingsreserve EKV	0	0	0	70.244	70.244	70.244	70.244	70.244	70.244	
Schade-uitkering Seno-Gom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	0	1.400.000	1.400.000	0	1.400.000	0	0	0	0	
Opdrachten	15.187	70.000	85.187	0	85.187	0	0	0	0	
Kostenvergoeding Atradius DSB	15.187	0	15.187	0	15.187	0	0	0	0	
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	0	70.000	70.000	0	70.000	0	0	0	0	
Overig	57	0	57	0	57	0	0	0	0	
Overige uitgaven	57	0	57	0	57	0	0	0	0	
Ontvangsten	235.954	500.000	735.954	20.244	756.198	20.244	20.244	20.244	20.244	
Garanties	235.954	500.000	735.954	20.244	756.198	20.244	20.244	20.244	20.244	
Premies EKV	70.244	0	70.244	0	70.244	0	0	0	0	
Premies herverzekering leverancierskredieten	0	200.000	200.000	0	200.000	0	0	0	0	
Schaderestituties EKV	165.710	0	165.710	0	165.710	0	0	0	0	
Schaderestituties herverzekering leverancierskredieten	0	300.000	300.000	0	300.000	0	0	0	0	
Begrotingsreserve EKV	0	0	0	20.244	20.244	20.244	20.244	20.244	20.244	

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Begrotingsreserve EKV (+ € 70,2 mln.)

Tot 2020 werden de toevoegingen aan en de onttrekkingen uit de begrotingsreserve EKV gesaldeerd begroot. Vanaf de eerste supplettoire begroting 2020 en verder worden de toevoegingen aan de begrotingsreserve als uitgaven weergegeven en de onttrekkingen uit de begrotingsreserve als ontvangsten. De raming van de toevoeging aan de begrotingsreserve is gelijk aan de raming van de premieontvangsten (€ 70,2 mln.). Het toevoegen van de premieontvangsten aan de begrotingsreserve is een uitgave voor de Financiënbegroting.

Ontvangsten

Begrotingsreserve EKV (+ € 20,2 mln.)

Zoals toegelicht onder de uitgaven worden de toevoegingen aan en de onttrekkingen uit de begrotingsreserve EKV niet langer gesaldeerd begroot. De geraamde onttrekking uit de begrotingsreserve is gelijk aan de geraamde uitvoeringskosten van Atradius, schades die definitief worden afgeschreven en overige kosten (€ 20,2 mln.). Een onttrekking uit de begrotingsreserve is een ontvangst voor de Financiënbegroting.

Artikel 6 Btw-compensatiefonds

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 6 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	3.426.667	0	3.426.667	3.886	3.430.553	3.273	6.211	6.204	6.204
Uitgaven	3.426.667	0	3.426.667	3.886	3.430.553	3.273	6.211	6.204	6.204
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>				
Bijdrage aan medeoverheden	3.426.667	0	3.426.667	3.886	3.430.553	3.273	6.211	6.204	6.204
waarvan: bijdragen aan gemeenten	3.014.557	0	3.014.557	3.388	3.017.945	3.273	6.211	6.204	6.204
waarvan: bijdragen aan provincies	412.110	0	412.110	498	412.608	0	0	0	0
Ontvangsten	3.426.667	0	3.426.667	3.886	3.430.553	3.273	6.211	6.204	6.204

Artikel 9 Douane

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 9 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	440.852	0	440.852	- 10.087	430.765	6.384	5.734	2.334	- 166
Uitgaven (1) + (2)	440.852	0	440.852	- 10.087	430.765	6.384	5.734	2.334	- 166
(1) Programma-uitgaven	29.981	0	29.981	- 321	29.660	0	0	0	0
<i>waarvan juridisch verlicht</i>	<i>53,5%</i>		<i>53,5%</i>		<i>65,0%</i>				
Opdrachten	27.881	0	27.881	- 321	27.560	0	0	0	0
ICT opdrachten	3.769	0	3.769	0	3.769	0	0	0	0
Overige opdrachten	24.112	0	24.112	- 321	23.791	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	2.100	0	2.100	0	2.100	0	0	0	0
Bijdrage overige agentschappen	2.100	0	2.100	0	2.100	0	0	0	0
(2) Apparaatsuitgaven	410.871	0	410.871	- 9.766	401.105	6.384	5.734	2.334	- 166
Personeel	404.202	0	404.202	- 5.766	398.436	6.384	4.234	- 166	- 166
Eigen personeel	397.079	0	397.079	- 5.766	391.313	6.384	4.234	- 166	- 166
Inhuur externen	6.968	0	6.968	0	6.968	0	0	0	0
Overig personeel	155	0	155	0	155	0	0	0	0
Materieel	6.669	0	6.669	- 4.000	2.669	0	1.500	2.500	0
ICT	5.145	0	5.145	- 4.000	1.145	0	1.500	2.500	0
Bijdrage aan SSO's	1.524	0	1.524	0	1.524	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	605	0	605	0	605	0	0	0	0
Apparaatontvangsten	605	0	605	0	605	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven (- € 5,8 mln.)

De verlaging van de personele uitgaven wordt grotendeels verklaard door twee mutaties:

- Vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt budget overgeheveld voor de jaren 2020, 2021 en 2022 ten behoeve van het handhavingsbeleid van de sancties Rusland. Dit betreft € 4,4 mln. in 2020, € 6,4 mln. in 2021 en € 4,2 mln. in 2022.
- Als gevolg van een minder snelle personele instroom wordt een onderuitputting op de personele uitgaven verwacht. Hiervoor heeft een incidentele budgetoverdracht naar artikel 1 (Belastingen) plaatsgevonden (- € 10 mln.).

3.2 De niet-beleidsartikelen (Ministerie van Financiën IXB)

Artikel 8 Apparaat kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 8 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	266.049	0	266.049	9.436	275.485	8.372	6.852	2.187	1.187
Uitgaven	266.049	0	266.049	9.436	275.485	8.372	6.852	2.187	1.187
Personeel kerndepartement	184.300	0	184.300	3.554	187.854	4.590	4.570	545	- 455
waarvan: Eigen personeel	175.027	0	175.027	4.844	179.871	5.890	5.870	1.845	845
waarvan: Inhuur Externen	8.767	0	8.767	- 1.290	7.477	- 1.300	- 1.300	- 1.300	- 1.300
waarvan: Overig personeel	506	0	506	0	506	0	0	0	0
Materieel kerndepartement	81.749	0	81.749	5.882	87.631	3.782	2.282	1.642	1.642
waarvan: ICT	12.743	0	12.743	3.900	16.643	1.900	400	400	400
waarvan: bijdrage aan SSO	39.208	0	39.208	2.082	41.290	1.932	1.932	1.242	1.242
waarvan: overig materieel	29.798	0	29.798	- 100	29.698	- 50	- 50	0	0
Ontvangsten	51.837	0	51.837	856	52.693	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Eigen personeel (+ € 4,8 mln.)

De belangrijkste wijziging betreft extra middelen voor de transitie en de versterking van de Belastingdienst, Toeslagen, Douane en kerndepartement. De middelen hebben betrekking op het aanstellen van een tweede staatssecretaris en op de ontvlechting van de Belastingdienst in drie afzonderlijke Directeuren-Generaal. Dit heeft gevolgen voor de aansturing en ondersteuning vanuit het kerndepartement.

Materiële uitgaven (+ € 5,9 mln.)

De belangrijkste wijzigingen zijn het gevolg van:

- Het project digitalisering schatkistbankieren en de beheerskosten daarvan, met als doel om het systeem waarmee decentrale overheden en semioverheidsinstellingen bij het ministerie van Financiën schatkistbankieren, te vernieuwen (+ € 3,9 mln.).
- Extra budget voor bijdragen aan SSO's ten behoeve van de transitie en versterking van Belastingdienst, Toeslagen en Douane (+ € 0,8 mln.).
- De stijgende kosten van SSC-ICT (+ € 1,4 mln.).

Artikel 10 Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 10 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	180.362	0	180.362	285.405	465.767	254.561	366.536	347.668	375.832
Uitgaven	175.432	0	175.432	285.405	460.837	254.561	366.536	347.668	375.832
Uitgaven	175.432	0	175.432	285.405	460.837	0	0	0	0
Programma onvoorzien	33.210	0	33.210	176.510	209.720	152.756	264.997	248.416	276.936
Apparaat onvoorzien	25.580	0	25.580	- 3.155	22.425	0	0	0	0
Loonbijstelling	103.731	0	103.731	95.172	198.903	85.693	85.590	83.749	83.666
Prijsbijstelling	12.911	0	12.911	16.878	29.789	16.112	15.949	15.503	15.230
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Programma onvoorzien (+ € 176,5 mln.)

In het programma onvoorzien worden middelen gereserveerd voor toekomstige plannen. Er zijn middelen toegevoegd voor:

- *Compensatie ouders*: Het kabinet heeft, zoals aangegeven in de Kabinetsreactie op het eindrapport van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen, het rapport van de ADR en het Zwartboek van 13 maart jl., besloten middelen beschikbaar te stellen om de gevolgen van een onredelijk hard toeslagenstelsel zo veel mogelijk te repareren. Dit betreft € 390 mln. voor de compensatie van ouders, waarvan € 200 mln. in 2020.
- *Transitie en structurele versterking Belastingdienst, Toeslagen, Douane en Kerndepartement*: De ontvlechting van de Belastingdienst in drie afzonderlijke Directeuren-Generaal heeft gevolgen voor de daarvoor benodigde aansturing, kaderstelling en ondersteuning. Dit heeft personele consequenties bij zowel de te ontvlechten onderdelen en de bijbehorende ondersteunende functies binnen de Belastingdienst als het kerndepartement. Hiervoor wordt € 10,1 mln. gereserveerd in 2020 en € 20 mln. structureel.
- *Belastingdienst op orde*: In de jaren 2022 en verder wordt budget gereserveerd voor het pakket «Belastingdienst op Orde». Dit wordt op een later moment aan artikel 1 en het nog op te richten artikel voor Toeslagen toegekend.

Tevens worden de resterende middelen op de Aanvullende Post voor Beheerst vernieuwen overgeheveld naar de begroting van het ministerie van Financiën en met een kasschuif in het gewenste ritme gezet (- € 15,9 mln. in 2020). Daarnaast wordt het resterende budget voor de opstartkosten van Invest NL en Invest Internationaal overgeboekt naar artikel 3 (Financieringsactiviteiten publiek-private sector; - € 5 mln.). De dekking van de uitvoeringskosten van maatregelen uit het Belastingplan 2019 en 2020 worden middelen overgeboekt naar artikel 1 (- € 5,7 mln.). Om

aan te sluiten bij de verwachte toekomstige uitvoeringskosten van fiscale maatregelen en wetgeving is een deel van de resterende reservering hiervoor verschoven van 2020 naar latere jaren (- € 7 mln.).

Apparaat onvoorzien (- € 3,2 mln.)

Een deel van de dekking voor het project digitalisering schatkistbankieren wordt overgeboekt naar artikel 8 (Apparaat kerndepartement).

Loonbijstelling (+ € 95,2 mln.)

De loonbijstelling tranche 2020 wordt toegevoegd aan de Financiënbe-groting.

Prijsbijstelling (+ € 16,9 mln.)

De prijsbijstelling tranche 2020 wordt toegevoegd aan de Financiënbe-groting.

3.3 De beleidsartikelen (Ministerie van Financiën IXA)

Artikel 11 Financiering staatsschuld

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 11 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1 mln.)									
	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	35.171	0	35.171	- 217	34.954	- 143	- 464	- 894	- 1.224
Uitgaven	35.171	0	35.171	- 217	34.954	- 143	- 464	- 894	- 1.224
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>99,95%</i>		<i>99,95%</i>		<i>99,95%</i>				
Rente	5.115	0	5.115	- 31	5.084	- 143	- 464	- 894	- 1.224
Rentelasten vaste schuld	5.115	0	5.115	- 31	5.084	- 143	- 408	- 732	- 1.062
Rentelasten vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	- 56	- 162	- 162
Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	30.039	0	30.039	- 185	29.854	1	1	1	1
Aflossing vaste schuld	30.039	0	30.039	- 185	29.854	1	1	1	1
Mutatie vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	17	0	17	- 1	16	- 1	- 1	- 1	- 1
Overige kosten	17	0	17	- 1	16	- 1	- 1	- 1	- 1
Ontvangsten	30.015	0	30.015	- 2.917	27.098	- 3.850	- 4.882	- 4.909	- 8.066
Rente	1.375	0	1.375	- 54	1.321	177	346	319	178
Rente vaste schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rente vlottende schuld	301	0	301	- 84	217	112	121	82	44
Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rente derivaten lang	1.074	0	1.074	30	1.104	65	225	237	134
Rente derivaten kort	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	28.640	0	28.640	- 2.863	25.777	- 4.027	- 5.228	- 5.228	- 8.244
Uitgifte vaste schuld	28.640	0	28.640	- 5.140	23.500	- 4.027	- 5.228	- 5.228	- 8.244
Mutatie vlottende schuld	0	0	0	2.277	2.277	0	0	0	0
Overige baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Rentelasten vaste schuld (- € 31 mln.)

De rentelasten vallen in 2020 naar verwachting lager uit. Bij de uitgifte van nieuwe schuld worden de rentetarieven vastgelegd tegen het dan geldende rentetarief. De rentetarieven zijn nu lager dan eerder geraamd. Hierdoor ontstaat een meevaller (- € 31 mln.).

Aflossing vaste schuld (- € 185 mln.)

De aflossingen op de vaste schuld worden bepaald door de uitgifte van leningen in het verleden en zijn afhankelijk van de looptijd van de diverse leningen. Uit cashmanagement overwegingen is eind 2019 een deel van de staatsobligaties met een aflosdatum in 2020 vervroegd afgelost. Hierdoor is de totale omvang van de aflossingen van de vaste schuld in 2020 gedaald (- € 185 mln.).

Ontvangsten

Rentebaten vlottende schuld (- € 84 mln.)

De raming van de rentebaten op de vlottende schuld verandert met name als gevolg van de bijstelling van de verwachte rentepercentage van het CPB voor kortlopende schuld. Deze rentepercentages zijn minder negatief, waardoor minder rentebaten worden verwacht (- € 84 mln.).

Rentebaten derivaten lang (+ € 30 mln.)

Er worden meer rentebaten op derivaten verwacht dan eerder geraamd. Dit komt met name omdat de gerealiseerde rentes op de derivaten anders zijn dan het rentepercentage van het CPB dat is gebruikt voor de ramingen (+ € 30 mln.).

Uitgifte vaste schuld (- € 5.140 mln.)

De raming voor de uitgifte van de vaste schuld is bijgesteld op basis van het financieringsplan voor 2020 en als gevolg van de vervroegde aflossingen van de schuld die eind 2019 zijn gedaan.

Mutatie vlottende schuld (+ € 2.277 mln.)

De mutatie vlottende schuld wijzigt met name als gevolg van het verwerken van het financieringsplan voor 2020 waardoor een verschuiving heeft plaatsgevonden van lange naar korte financiering.

Artikel 12 Kasbeheer

Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 12 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1 mln.)

	Ontwerp- begroting 2020 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2020 (3)=(1+2)	Mutaties 1e suppletoire (4)	Stand 1e suppletoire (5)=(3+4)	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	1.531	0	1.531	0	1.531	- 21	- 119	- 253	- 271
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>		<i>100%</i>		<i>100%</i>				
Uitgaven	1.531	0	1.531	0	1.531	- 21	- 119	- 253	- 271
Rente	31	0	31	0	31	- 21	- 119	- 253	- 271
Rentelasten	31	0	31	0	31	- 21	- 119	- 253	- 271
Uitgave bij voortijdige beëindiging (hoofdsom)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	1.500	0	1.500	0	1.500	0	0	0	0
Verstrekte leningen	1.500	0	1.500	0	1.500	0	0	0	0
Mutaties in rekening-courant en deposito's	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agentschappen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RWT's en derden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociale Fondsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Decentrale overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	7.771	0	7.771	281	8.052	- 2.805	- 560	- 1.349	- 934
Rente	99	0	99	7	106	5	- 6	- 18	- 29
Rentebaten	99	0	99	7	106	5	- 6	- 18	- 29
Ontvangsten bij voortijdige beëindiging	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	1.347	0	1.347	- 35	1.313	- 56	- 58	- 65	- 70
Ontvangen aflossingen	1.347	0	1.347	- 35	1.313	- 56	- 58	- 65	- 70
Mutaties in rekening-courant en deposito's	6.325	0	6.325	308	6.633	- 2.754	- 496	- 1.266	- 835
Agentschappen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RWT's en derden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociale Fondsen	6.325	0	6.325	308	6.633	- 2.754	- 496	- 1.266	- 835
Decentrale overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Ontvangsten

Ontvangen aflossingen (- € 35 mln.)

Op basis van de actuele realisaties wordt verwacht dat de aflossingen op leningen, die door de Agentschappen en RWT's zijn afgesloten, lager uitkomen dan eerder geraamd.

Mutaties in rekening-courant en deposito's (+ € 308 mln.)

Uit een actualisatie van de raming van uitgaven en inkomsten van sociale fondsen blijkt dat deze fondsen naar verwachting meer geld storten in de schatkist. Dit betekent dat de geraamde mutatie in het saldo op de rekening-couranten en deposito's stijgt. De mutaties in rekening-courant en deposito's worden veroorzaakt door de uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren. Als een deelnemer een uitgave doet zal het aangehouden saldo op de rekening-courant dalen en dit betekent een uitgave op artikel 12. Een ontvangst van een deelnemer wordt gestort op de rekening-courant en dit zorgt voor een ontvangst op artikel 12. Het Agentschap is uitsluitend beheerder van de rekening-courant van het schatkistbankieren.